

**Kohaliku omavalitsuse korralduse
seaduse uuendamiseks moodustatud
eksperdikomisjon koosoleku
PROTOKOLL**

19.05.2020 nr 14-2/3702-1

Elektrooniline koosolek

Koosolek toimus 24.04.2020 ning algas kell 14.00 ja lõppes kell 16.00.

Juhatas: komisjoni aseesimees Kaia Sarnet (regionaalvaldkonna asekanstler)

Protokollis: Eliko Saks (Rahandusministeerium)

Võtsid osa: Kaia Sarnet (Rahandusministeerium), Mart Uusjärv (Rahandusministeerium), Ave Viks (Rahandusministeerium), Sulev Liivik (Rahandusministeerium), Jan Trei (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Andres Laisk (Saue vallavanem), Mihkel Juhkami (Eesti Linnade ja Valdade Liit, Rakvere linnavolikogu esimees), Pipi-Liis Siemann (Türi vallavanem), Rait Pihelgas (Järva vallavanem), Mikk Lõhmus (Lääne-Nigula vallavanem), Karin Tenisson-Alev (Järva vallasekretär), Toomas Sepp (Tallinna linnasekretär), Veikko Luhalaid (ELVL tegevdirektor), Georg Sootla (Tallinna Ülikooli avaliku poliitika professor), Sulev Mäeltsemees (Tallinna Tehnikaülikooli emeriitprofessor), Airi Mikli (Riigikontrolli nõunik), Vallo Olle (ekspert), Arne Koitmäe (riigi valimisteestuse juht)

Puudusid: komisjoni esimees Jaak Aab (riigihalduse minister), Jüri Mölder (Tartu linnasekretär), Liis Juulik¹ (Saaremaa vallasekretär)

Kutsutud: Olivia Taluste (Rahandusministeerium), Sulev Valner (Rahandusministeerium), Helin Leichter (Riigikogu põhiseaduskomisjon), Martin Kulp (Rahandusministeerium), Helen Kranich (Justiitsministeerium), Kaie Kungas (Rahandusministeerium), Anneli Apuhtin (Tartu Linnavalitsus), Tiina Üksvärav (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Kady-Ann Sutt (Rahandusministeerium), Merike Alep (Tallinna Linnakantselei), Risto Kask (Rahandusministeerium), Eliko Saks (Rahandusministeerium)

Päevakava:

1. KOV töötajatest volikogu liikmete volituste lõppemine (Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus 5-19-45)
2. KOV elektrooniline töökorraldus
3. KOV ja keskvalitsuse suhted:
  - 3.1. funktsioonide jaotumine riigi ja KOV vahel
  - 3.2. KOV-riigi eelarveläbirääkimised
  - 3.3. detsentraliseerimine põhimõttena seaduses
4. KOV teenuste tagamise kohustus:
  - 4.1. KOV elaniku mõiste piiritlemine
  - 4.2. KOV teenuste osutamise võimalus/kohustus elanikule väljaspool tema rahvastikregistrijärgse elukoha KOV territooriumi
5. Omavalitsusteenistus:
  - 5.1. linna- ja vallasekretäri roll

¹ Liis Juulik esitas seisukoha päevakava punkti 1 kohta 23.04.2020 e-kirja teel.

5.2. KOV ametiasutuste ja hallatavate asutuste juhtide tähtajaline ametiaeg

Kaia Sarnet juhatas sisse koosoleku ning tutvustas päevakava. Päevakava kohta muudatusettepanekuid ei esitatud. Eksperdikomisjoni koosolekule on ettevalmistatud materjalid, milles käsitletakse päevakavas olevate teemade kohta lahendust vajavaid küsimusi ja põhimõttelisi suundi lahenduste väljatöötamiseks.

Koosoleku juhataja andis sõna Mart Uusjärvele.

1. KOV töötajatest volikogu liikmete volituste lõppemine (Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus 5-19-45)

Mart Uusjärv. Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium (edaspidi PSJV) tunnistas 17. aprillil 2020 oma otsusega [5-19-45](#) kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi KOKS) § 18 lõike 1 punkti 6 teise alternatiivi - lauseosa "või töötamisega sama valla või linna ametiasutuses töölepingu alusel" - kehtetuks. Otsus jõustub 2020. aasta 17. oktoobril, millest alates ei saa enam omavalitsuse ametiasutuse töötajatest volikogu liikmete volitusi ennetähtaegselt lõpetada. KOKS § 18 lõike 1 punkt 6 teine alternatiiv näeb ette volikogu liikme volituste lõppemise, kui ta töötab samas omavalitsusüksuses töölepingu alusel. Kehtiva KOKSi alusel saavad nii hallatava asutuse juhid kui ka nende asutuste töötajad kuuluda samaaegselt volikogusse. Kuna Riigikohus viitas otsuses ka asjaolule, et konflikt mandaadi ja töökoha huvide ning avalike ja erahuvide vahel võib tekkida mitte ainult kohaliku omavalitsuse ametiasutuse, vaid ka hallatava asutuse töötajatel, tuleb kaaluda, kas on põhjendatud piirata hallatavate asutuste juhtidel või nende asutuste töötajatel oma volikogu liikme mandaadi samaaegset teostamist.

Lahendus A on asendada senine volituste lõppemine peatumisega ühetaoliselt nii ametnike kui töötajate puhul. Selline on olnud varasemates eksperdikomisjoni aruteludes eelistatud lahendus. Lahendus B on asendada volituste lõppemine peatumisega ainult töötajatel, jättes ametnikele kehtima senise regulatsiooni, kus ametnike volitused lõppevad. Lahendus C on sarnaselt KOV ametiasutuste töötajatega piirata täiendavalt ka hallatavate asutuste juhtide ja töötajate samaaegset kuulumist volikogusse (volituste peatumine).

Toimus arutelu.

Toomas Sepp. Ametiasutuse ametnikke ja töötajaid ei tohi erinevalt volituste lõppemisel/peatumisel käsitleda. Nii nagu Riigikohus otsustas, on ka eksperdikomisjon varasemalt asunud seisukohale, et volituste peatumine riivab passiivset valimisõigust vähem. Hallatavate asutuste juhtide ja töötajate volikogu liikme mandaadi samaaegset teostamist ei ole aga põhjendust piirata. Küsimusi tekitab seadusemuudatuse jõustumine 17. oktoobril 2020, mil KOKS § 18 lõike 1 punkti 6 teine alternatiiv muutub Riigikohtu otsuse jõustumise tõttu põhiseadusvastaseks ja kehtetuks.

Airi Mikli. Riigikohtu otsusest tuleb selgelt välja, et konflikt mandaadi ja töökoha huvide ning avalike ja erahuvide vahel võib tekkida ka hallatava asutuse töötajatel.

Olivia Taluste. Vastuseks Toomas Sepa küsimusele Riigikohtu otsuse jõustumise kohta – kuni 17.10.2020 kohaldatakse kehtivat KOKSi, see tähendab, et nii omavalitsuse ametiasutuse ametnikust kui töötajast volikogu liikme või asendusliikme volitused volikogu liikmena, kui isik volikogu mandaadist loobub ja jääb edasi avalikku teenistusse või töölepinguga töötajaks, lõppevad ennetähtaegselt. Muudatus jõustub alates 2020. aasta 17. oktoobrist ehk volinike volitused enam ei lõppeks, kui isik on samal ajal omavalitsuse ametiasutuse töötaja, vaid kui seadust ei muudeta, siis saab KOV ametiasutusest töötaja samal ajal olla volikogu liige, ametnike puhul aga volitused volikogu liikmena lõppeksid. Et seda vältida, peaks seadusandja ette nägema seadusemuudatuse, mille järgi nii ametnikust kui töötajast volikogu liikme volitused peatuvad. Muudatus jõustub alates 17. oktoobrist volikogu liikmete osas toimuvate liikumiste ja muudatuste osas. Riigikohtu otsust ei saa kohaldata tagasiulatuvalt, hakates volinike mandaadi tekkimise asjaolusid nn tagasi kerima. PSJV lükkas otsuse jõustumise

põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seadusele tuginedes kuue kuu võrra edasi, andmaks seadusandjale aega vajalike sätete kehtestamiseks. See tähendab, et hiljemalt 2020. aasta 17. oktoobriks peaks olema seadusandja jõudnud vastu võtta ja jõustada KOKSi muudatuse, mis loeks volikogu liikme volitused peatunuks senise volituste lõppemise asemel, seoses isiku töötamisega sama valla või linna ametiasutuses töölepingu alusel. Praeguse informatsiooni kohaselt algatab Riigikogu põhiseaduskomisjon tõenäoliselt seaduse eelnõu, millega tunnistatakse 2020. aasta 17. oktoobrist KOKS § 18 lõike 1 punkt 6 tervikuna kehtetuks. Sätte tervikuna kehtetuks tunnistamisega koheldakse KOV ametiasutuse ametnikke sarnaselt töötajatega ning nende volikogu liikme volituste ennetähtaegse lõppemise asemel nii ametnike kui töötajate volikogu liikme volitused teenistus- ja töösuhte kehtivuse ajaks peatatakse. Peaksime läbi mõtlema, kas ametnike puhul oleks põhjendatud jätkuvalt volituste lõppemine. Riigikohtu lahendist tuleb tegelikult selgelt välja, et reguleerimisel tuleb arvestada kohaliku omavalitsuse töötajate võrdse kohtlemise põhimõttega. Seda võib mõista selliselt, et kuivõrd kohaliku omavalitsuse ametiasutuses teenistuses olevate isikute jagamine ametnikeks ja töötajateks on iga omavalitsuse kaalutusotsus lähtuvalt isiku töö sisust, siis ei ole põhjendatud, kui omavalitsuse ametiasutuse ametnike puhul nende volikogu liikme volitused lõppeksid, kuid töötajatel peatuksid. Vastasel korral koheldaks erinevates omavalitsustes sarnaseid ülesandeid täitvaid isikuid põhjendamatult erinevalt.

Vallo Olle. Kohtuotsusel ei ole tagasiulatuvat jõudu.

Kaia Sarnet. Menetluslikult loogilisem olnuks muudatused jõustada alates järgmistest korraldest kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamist 2021. aastal.

Olivia Taluste. Paraku ei võimalda PSJKS lükata Riigikohtu otsuse jõustumist edasi pikemaks ajaks kui pool aastat. Vaid juhul, kui volikogu liikme ametiga loetakse ühitamatuks ka hallatavate asutuste juhte ja töötajaid, saaks selle seadusemuudatuse jõustada 2021. aasta KOV volikogu valimistulemuste väljakuulutamist 17. oktoobrist põhiseadusevastaseks loetud sätet ei saa kuidagi edasi rakendada kuni järgmiste KOV volikogu valimisteni.

Toomas Sepp. Seaduse eelnõu seletuskiri peab andma selge vastuse kellel ja mis ajahetkest volikogu liikme volitused peatatakse/lõpetatakse ja mis saab neist, kelle volikogu liikme volitused on juba lõpetatud.

Kaia Sarnet. Andes Laisk, Mikk Lõhmus ja Airi Mikli soovivad arutleda kas ka hallatavate asutuste juhtidel piirata oma volikogu liikme mandaadi samaaegset teostamist.

Mikk Lõhmus ja Andres Laisk on seisukohal, et hallatavate asutuste juhid ei peaks kuuluma volikogusse.

Liis Juulik. Mina toetan seda, et KOV ametiasutuse töötajaid ja ametnikke koheldakse samadel põhimõtetel ja volitused peatuksid neil mõlemal. Minu hinnangul on ametnik vs töötaja suuresti kunstlik, tegelikus töös ei joonistu kuidagi välja, kes on ametnik või kes on töötaja. Toetan seadusemuudatuse jõustumist 2021. aasta KOV volikogu valimistulemuste väljakuulutamist. Ei ole kuidagi kohane ega ka vältimatult vajalik kehtestada sellist muudatust keset valimistsükli. See tekitaks ebavõrdse olukorra ühe valimistsükli sees volikogu liikmeks saanute/saavate isikute seas. Mina näen, et ebavõrdsus on suurem riive, kui see kui PS vastane säte kehtib kuni 2021. oktoobrini. Toetan väga seda, et hallatavate asutuste juhid ei saaks olla volikogu liikmed, et neile laieneks peatumise säte. Enne haldusreformi ei olnud väikestes KOVides piisavalt aktiivseid inimesi, aga täna on olukord muutunud. Minu jaoks on ikkagi äärmiselt küsitav see, et hallatava asutuse juht on volikogu liikmena justkui vallavalitsuse (vallavanema), kui tema tööandja, järelevalvaja. Näiteks kui hallatava asutuse juht on revisjonikomisjoni esimees, saab kergesti oma rolli kuritarvitada.

Komisjoni seisukoht

Komisjoni liikmed toetavad nii omavalitsuse ametiasutuse ametnikust kui töötajast volikogu liikme või asendusliikme volituste ennetähtaegse lõppemise asendamist volituste peatumisega, kui isik volikogu mandaadist loobub ja jääb edasi avalikku teenistusse või töölepinguga töötajaks (lahendus A). Komisjoni liikmed ei jõudnud aga ühisele seisukohale küsimuses, kas ametiasutuse hallatavate asutuste juhtide puhul võiks sarnaselt ametiasutuse töötajate ja ametnikega nende volitused volikogus peatada.

2. Volikogu ja valitsuse elektrooniline töökorraldus

Koosoleku juhataja andis sõna Ave Viksile.

Ave Viks. Valitsuse ja volikogu elektroonilist töökorraldust on arutatud 24.01.2020 eksperdikomisjoni koosolekul, kus ei kujundanud kindlat seisukohta ja 03.03.2020 eksperdikomisjoni ettevalmistaval koosolekul ning ka komisjoni meililistis. Istungite sidevahendite abil läbiviimise ning osalemise võimaluste täpsemaks reguleerimiseks on võimalik lahendus A – see on lisada seadusesse detailsem regulatsioon, mis võimaldab nii valitsusel kui volikogul (soovi korral, kui see on põhimääruses nii reguleeritud) kasutada elektroonilist töökorraldust. Lahendus B on sätestada üldiselt, et volikogu ja valitsuse istungid võib läbi viia ka elektrooniliselt ning täpsemalt sisustab sätte iga KOV ise. Lahendus C on tänast regulatsiooni mitte muuta. Elektrooniliste töövormide kohta tuleb kujundada seisukoht: kas peaks eristama nõ e-koosolekut ja e-kooskõlastusprotsessi? Kui jah, siis tuleb läbi mõelda terminite kasutamine. Milliseid töövorme võib kasutada valitsus ja milliseid volikogu? Millised nõuded e-koosolekutele on vajalikud sätestada seaduses ehk mille täitmiseta ei saa rakendada e-koosolekut nõuetekohaselt? Kas reguleerida, kui suur osa volikogu liikmetest peab nõustuma e-koosoleku pidamisega? Mida peab volikogu täpsemalt ise reguleerima?

Toimus arutelu.

Vallo Olle. Sätestades üldiselt, et volikogu ja valitsuse istungeid võib elektrooniliselt läbi viia, ei ole hea lahendus. Seadus võimaldab juba praegu istungeid elektrooniliselt läbi viia. Vajalik on sätet täpsemalt sisustada. Rahandusministeeriumi KOVidele antud soovitudes töökorralduseks eriolukorras on viidatud, et arutelu vajavate päevakorrapunktide osas ei ole soovitatav e-kirja teel volikogu istungit pidada. Nimetatud on sellist töökorraldust elektrooniliseks otsustusprotsessiks, mis mõistena ei ole õnnestunud. Suhtun skeptiliselt otsustusprotsessi, kus volikogu liikmed saavad e-kirja teel toetava või mittetoetava seisukoha. Mõistlik on virtuaalse osavõtuga volikogu istungite läbiviimine, sellisel, et volikogu liikmed on pildi ja häälega tuvastatavad, st videopildis nähtavad ja kuuldavad.

Airi Mikli. Narva Linnavolikogu aprillikuu istung on väga ilmekas näide e-kirja teel peetud istungist, mis kestis 54 tundi. Istungit ei tohiks pidada saates enne istungit e-kirjaga oma nõusoleku vastava päevakorrapunkti toetamise või mittetoetamise kohta. Istung peab võimaldama arutelu pidamist.

Karin Tenisson-Alev nõustub Airi Mikliga.

Mihkel Juhkami. Kui elektroonilise koosoleku eelduseks on, et sellel osalevatel isikutel on omavahel võrdväärne silmside ja kuuldavus, on istungil osalemise eelduseks arvuti konfiguratsioonid, sh veebikaamera olemasolu. Praktiline elu on näidanud, et probleeme on ka internetiühenduse katkestustega ja nn leviaukudega.

Airi Mikli. Kas e-istung peaks olema lubatav igas küsimuses ja alati või vaid eriolukorras?

Andes Laisk. E-istungi läbiviimise võimalus peaks olema siiski üldprintsip.

Mikk Lõhmus. Ma eristaks selgelt volikogu ja valitsuse istungite töökorralduse. Volikogu töökorralduse peaks seaduses täpsemalt reguleerima, valitsuse töökorraldus võiks olla KOVi enesekorraldusõigus.

Jan Trei. Istungite läbiviimise infosüsteem peaks olema auditeeritud vastavalt etalon turbesüsteemi nõuetele (ISKE). Kas sellekohane nõue tuleks seaduses täpselt sõnastada või sätestada põhimõttena?

Andes Laisk. Ma jätaks kõik kohalikule tasandile reguleerida, aga elu on näidanud, et igasugu veidrusi mõeldakse välja ja tundub, et volikogu tasandil on mõnevõrra täpsem reguleerimine vajalik.

Pipi-Liis Siemann. Nõustun, et volikogu istungite elektroonilise korralduse peaks reguleerima täpsemalt.

Anneli Apuhtin. Nõustun Vallo Olle öelduga, et puudub vajadus seaduse täiendamiseks deklaratiivse sättega, et volikogu ja valitsuse istungid võib läbi viia ka elektrooniliselt. KOKS ei takista volikogu ja valitsuse istungite elektroonilist läbiviimist ka täna. Küsimus on selles, kas on vajalik sätestada täiendavaid nõudeid elektrooniliste istungite korraldamiseks. Infoturve tuleb ka elektrooniliste istungite läbiviimisel tagada. Olen Vallo Ollega ühel

arvamusel, et volikogu istungite pidamine kirja teel tuleb välistada, vähemasti volikogu istungite läbiviimisel.

Toomas Sepp. Õigusselguse huvides oleks minu arvates igal juhul vaja teemat käsitleda KOKSis.

Jan Trei. KOKSis võiks olla õigusselguse huvides reguleeritud elektroonilised volikogu istungid. Täna viited elektroonilistele istungitele seadusruumis ju puuduvad.

Andes Laisk. Kirja teel istungi läbiviimine läheks vastuollu enamike põhimääruse tänaste lähenemistega.

Mikk Lõhmus. Tehnoloogiline võimekus – kui volikogu liige väidab, et tal pole autot ja ei saa istungile, miks siis me probleemi ei tekita?

Airi Mikli. Avaliku istungi põhimõtet ei tohiks unustada.

Mikk Lõhmus. Istungi avalikkuse põhimõtte on jah see, mis eristab volikogu istungit valitsuse istungist.

Anneli Apuhtin. Elektroonilise istungi kontekstis rõhutan veel seda, et tehnoloogiline lahendus ei pea kõigil omavalitsustel olema ühesugune, kuid kõigile peaks keskselt võimaldama hästi toimiva lahenduse.

Jan Trei. Ei pea, aga turvanõuded võiks olla kõrgemad volikogu läbiviimiste keskkondadele, vähemasti võiksimise seda arutada.

Komisjoni seisukoht

Komisjoni liikmed toetavad detailsema regulatsiooni kehtestamist, mis võimaldab nii valitsusel kui volikogul kasutada elektroonilist töökorraldust (lahendus A). Valdav enamus komisjoni liikmetest ei toeta volikogu istungi läbiviimist e-kirjaga, kus võimaldatakse volikogu liikmetel enne istungi algust saata otsuste osas e-kirjaga digiallkirjastatult toetav või mittetoetav seisukoht. Põhjusel, et volikogu istungid on avalikud, peaksid istungil osalejad olema pildi ja häälega tuvastatavad, st videopildis nähtavad ja kuuldavad. Sel viisil osaledes võib pidada ka istungil virtuaalselt osalevate volikogu liikmetega arutelusid. Järgmistel kohtumistel jätkatakse volikogu ja valitsuse elektroonilise töökorralduse detailsemat arutelu.

3. KOV ja keskvalitsuse suhted

3.1. Funktsioonide jaotus valitsustasandite vahel, funktsioonide jaotuse põhimõtted

Koosoleku juhataja andis sõna Olivia Talustele.

Olivia Taluste. Kuidas KOKSis sõnastada norme, millistele tunnustele peab vastama omavalitsuse poolt täidetav riigi eelarvest rahastatav ülesanne? Kas KOKSis peaks sätestama võrreldes tänase §-s 6 sätestatuga täpsemad põhimõtted ülesannete KOV ja riigi vahel jagunemise osas. Võimalik lahendus on täiendada KOKSi KOV täidetavate ülesannete riiklik vs kohalik jaotuse/rahastamise põhimõtetega. KOV täidetavate ülesannete piiritlemise põhimõtted on jätkuvalt arutamisel ning slaididel esitatakse komisjoni liikmetele § 3 ja § 6 võimalik uus redaktsioon, et anda ülevaade, kuhu aruteludega on tänaseks jõutud. Tänaasel koosolekul ei ole kavas üksikasjalikku arutelu nende punktide osas.

3.2. KOV-riigi eelarveläbirääkimised

Koosoleku juhataja andis sõna Ave Viksile.

Ave Viks. Vaidlused KOV ülesannete jagunemise osas kohalikuks või riiklikuks, peaks lahendada riigi ja KOV esindajad eelarveläbirääkimiste käigus. Läbirääkimiste kui institutsiooni tähtsustamine st mitte ainult eelarveliste küsimuste, vaid ka laiemate poliitikamuudatuste osas sisuline läbirääkimine olemasoleva väljakujunenud formaadi raames. Lahendus A on lisada KOKS § 65 üldise põhimõttena ülesannete kohalikuks või riiklikuks piiritlemise sätete juurde eelarve läbirääkimiste formaat viitega RESile. Lahendus B on KOKSis eelarveläbirääkimisi mitte käsitleda. Sõnastus peaks hõlmama laiema teemade ringi kui ainult rahastamine. Läbirääkimine ülesannete üle võimaldaks hõlmata arutelu alla ülesande omavalitsusliku või riikliku kuuluvuse. Oluline oleks pikaajaliste poliitika meetmete

sissetoomine, sest võimaldab seada eesmärged, sihte ja kokku leppida tulemustes, KOV eelarvete ja riigieelarve panustes. Riigieelarve seadus määratleb RES ja RE mõttes kohustuslikud elemendid, mis mõjutavad otseselt RES ja RE sisu (valitsussektori positsioon, KOVide rahastamise ulatus). Baasseaduse regulatsioon jääks seniselt kehtima.

Toimus arutelu.

Mihkel Juhkami. Viidates KOKSis RESile ja sätestades üldise klauslina, et peetakse läbirääkimisi, ei muuda olukorda. Sõnastada tuleks läbirääkimiste protsess ja läbirääkimiste tulem. KOVide jaoks on oluline kirjeldada kuidas tekib tulubaas tervikuna mitte ainult üks osa sellest, milleks on tasandusfond.

Andres Laisk ja Jan Trei toetavad Mihkel Juhkami seisukohta.

Anneli Apuhtin. Läbirääkimised kohustuslike ülesannete finantseerimise osas on üldse veider, vabatahtlike ülesannete osas on see mõistetav, aga siiski küsitav.

Airi Mikli. RES ei ole kohaliku omavalitsuse korralduse valdkonnaseadus, viide eelarve läbirääkimistele peaks olema KOKSis.

Helen Kranich. Normitehnika eeskirja § 6 lõige 2: kohaliku omavalitsuse üksusele kohustuse kavandamisel tuleb eelnõus nimetada, kas kohustus on KOKS tähenduses kohaliku omavalitsuse üksusele seadusega pandav riiklik kohustus, millega seotud kulud kaetakse eraldistega riigieelarvest.

Andes Laisk. Eelarve teemadelt laiendamine sõnastuses on asjakohane, aga mitte piisav.

Jan Trei. Esitame ELVL töörühma poolt ettepanekud KOKS muutmiseks.

Komisjoni seisukoht

Komisjoni liikmed toetavad KOKS § 65 täiendamist eelarve läbirääkimiste formaadiga. KOV esindajatest komisjoni liikmed peavad vajalikuks KOKSis täpsemalt eelarve läbirääkimised sätestada, mitte vaid viidata RESile. Oma ettepanekud esitab ELVL.

3.3. Detsentraliseerimine põhimõttena seaduses

Koosoleku juhataja andis sõna Ave Viksile.

Ave Viks. Kas detsentraliseerimine kui üldine põhimõte KOV ja riigi suhetes (ja KOV ülesannete kujunemisel/muutmisel) peaks kajastuma seaduses? Lahendus A on lisada KOKSi detsentraliseerimine üldise põhimõttena (nt § 3, 6 või ptk 11). Lahendus B on lisada KOKSi tingimused/eeldused (nt tõhusus ja tulemuslikkus), millest peaks detsentraliseerimisel lähtuma (sh vajadusel täiendada ka VVSi riigihalduse ministri nõu horisontaalse pädevusega teiste valdkonnapoliitikate osas ettepanekute esitamiseks). Lahendus C on KOKSis mitte detsentraliseerimist käsitleda.

Näitena Hollandis on seaduses sätestatud ministri ülesandena muuhulgas ettepanekute ja reservatsioonide esitamine konkreetsete valdkonnapoliitikate (meetme või kavatsuse) kohta, kui need on vastuolus valitsuse teostatava detsentraliseerimispoliitikaga. Minister edendab detsentraliseerimist omavalitsuste kasuks ning et ettepanekuid, millega määratakse mingid ülesanded kesk- või regionaalse valitsuse pädevuses olevana, võib teha ainult juhul, kui omavalitsused ei suudaks kõnealust küsimust tõhusalt ja tulemuslikult lahendada detsentraliseerimispoliitikaga.

Toimus arutelu.

Mihkel Juhkami. Toetan sellist lähenemist, mis on mitmetes Euroopa riikides, kus seadusega on pandud väga konkreetset ülesanded ministritele, nt KOV positsioonide suurendamine, tulubaasi tugevdamine jne.

Toomas Sepp. Valitsuses heaks kiidetud Riigikogu otsuse "Riigireformi elluviimisest" eelnõu punkt 24 ütleb, et detsentraliseeritakse avalike ülesannete täitmist, andes kohalikele omavalitsusele keskvõimu tasandilt üle sobivad ülesanded koos nende täitmiseks vajaliku

rahastusega. Kui vaadata detsentraliseerimist laiemalt, siis ülesanded tuleb KOVidele anda koos ülesannete täitmiseks vajaliku rahastusega. Ei tohi unustada ka maakondlikke omavalitsusliite, millised ülesanded saab neile anda.

Georg Sootla. Detsentraliseerimise mõiste ei ole kõigile ühtmoodi mõistetav. Seaduses tuleks sätestada ülesannete jaotus riigi ja KOV vahel lähtuvalt subsidiaarsuse põhimõttest, mille mõistet KOKSis ei ole. Subsidiaarsuse põhimõte – see on lähimus- ja efektiivsuspõhimõte ühes, mida detsentraliseerimine ei väljenda. Kui seni on räägitud peamiselt subsidiaarsusest KOV ja riigi suhetes, siis samaväärselt on see vajalik ka KOVsisesel tasandil.

Olivia Taluste. Euroopa kohaliku omavalitsuse harta sisaldab subsidiaarsuse põhimõtet.

Vallo Olle. Väärtus seisneb sisulistes muudatustes, mida seadusesse detsentraliseerimise ja subsidiaarsuse põhimõtete kirjutamine ei pruugi kanda. Vallasisene detsentraliseerimine, millest Georg Sootla räägib, ajab asja veelgi segasemaks, kuna detsentralisatsioon tähendab iseseisvale halduskandjale avaliku ülesande üleandmist. Vallasiseselt aga iseseisvat halduskandjat olemas ei ole.

Andres Laisk. Toetan detsentraliseerimise kui põhimõtte kajastamist KOKSis. Kontseptsioonina on Euroopa kohaliku omavalitsuse harta sõnastus sobilik. KOV ja riigi ülesannete jaotamisel tuleb aluseks võtta lähimuspõhimõte.

Toomas Sepp. Ülesanded jagunevad riigi ülesanneteks, KOV ülesanneteks ja riigi poolt KOVile pandud ülesanneteks. Detsentraliseerimisel tuleb sellest jaotusest lähtuda. Tuleb ühtmoodi aru saada, kas detsentraliseerimine on see kui riik annab oma ülesanded KOVile või hoopis see kui nt riigiametid rajavad teeninduspunkte?

Anneli Apuhtin. Minu hinnangul on detsentraliseerimise käsitlemine seaduses kummaline, küll aga on see kindlasti kohane arengudokumentides.

Helen Kranich ja Anneli Apuhtin nõustuvad Vallo Ollega, detsentraliseerimine tähendab seda, et riik avaliku võimu kandjana annab oma ülesande KOVile.

Helen Kranich. Subsidiaarsus on täidetud ka siis, kui nt Töötukassal on bürood kõikides KOVides. Subsidiaarsuse saab saavutada ka detsentraliseerimiseta. Nõus varasema mõttega, et KOKS § 3 (põhimõtted), § 6 ja detsentraliseerimine on omavahel seotud.

Komisjoni seisukoht

Komisjoni liikmed toetavad detsentraliseerimise üldise põhimõtte KOKSi lisamist (lahendus A).

4. KOV kohustus tagada teenuseid oma elanikele

Senist toimivat praktikat mõjutavad kaks Riigikohtu lahendit: Jõelähtme kaasus ([5-17-8](#)), kus Riigikohus järeldas, et riigipoolne kohustus KOVil tasaarveldada teise KOV kooli kulud muudab selle riiklikuks ülesandeks ja Narva kaasus ([5-18-7](#)), kus Riigikohus on asunud seisukohale, et KOV ei pea osutama teenust rahvastikuregistri (edaspidi RR) järgsele elanikule, kelle tegelikult elukohaks ei ole vastav KOV (kui isiku tegelik elukoht ei vasta rahvastikuregistrisse kantud elukohale, siis on elaniku kohustus tagada oma elukoohaandmete õigsus (RRS § 65 lg 1, § 68) ja KOV üksusel puudub kohustus tagada teenused teise KOV üksuse elanike registris olevale isikule (kui KOV üksused pole selles omavahel eraldi kokku leppinud).

Koosoleku juhataja andis sõna Mikk Lõhmusele.

Mikk Lõhmus esitas lühikokkuvõtte koostatud ekspertarvamusest "Kohaliku omavalitsuse kohustus teenuste tagamiseks oma territooriumil või oma elanikele", mille eesmärgiks oli analüüsida ja teha põhjendatud ettepanekud KOV teenuste tagamise kohustuse reguleerimiseks KOKSis või valdkonnaseadustes selliselt, et linnadel ja valdadel tekiks kohustus tagada oma elanikele teenuseid vajadusel ka väljaspool oma territooriumi, sh koostöös teiste omavalitsustega, et arvestada paremini elanike mobiilsusega.

Toimus arutelu.

Airi Mikli. Kas Narva lahendi puhul, kui Riigikohus ütles, et sotsiaalteenust tuleb tagada tegelikult Narvas elavale inimesele, tähendab see seda, et Narva linn läheb Jõhvi valda laste juurde haiguse ajaks viidud elanikule teenust pakkuma koostöövormis Jõhvi vallaga või on ainuke võimalus eaka elukoht määratleda Jõhvi vallas? Millise KOVi initsiatiiv on teenust pakkuda?

Mikk Lõhmus. Narva lahend sedastas, et kui isik oma elukoha andmeid ise ei korrasta peab KOV algatama elukoha andmete muutmise.

Andes Laisk. Elukohapõhised teenused tuleb eristada teenustest, mis ei ole seotud RR-järgse elukohaga.

Mikk Lõhmus. RR võimaldab registreerida lisa-aadressi.

Airi Mikli. Isikul võib olla RRs elukoht ja viibimiskoht. RR lahendus ei ole tänapäevase elukorraldusega kooskõlas.

Anneli Apuhtin. Teenused on väga erinevad, mingid teenused ei ole kunagi registripõhised nt planeerimine ja ehitamine. Keeruline on nende teenustega, mida on võimalik kasutada mitmes omavalitsuses.

Toomas Sepp. Niikaua kuni pole paremat kriteeriumi elukoha määratlemiseks, on ilmselt lähtealuseks ikkagi RR. Nõus ka sellega, et ilmselt osad teenused on elukohapõhised, teised mitte – lahendus võiks olla, et kui ei ole valdkonnapõhises seaduses teisiti sätestatud, lähtutakse RR andmetest. Põhiprobleem, millest diskussioon algas oli ju olukord, kui inimene, kes elas ühes vallas, kus kool oli olemas, tahtis kooliteenust teisest vallast ja siis KOVid vaidlesid, kes peavad omavahel arveldama, sama ka huvikoolide jm puhul. Teenuste osutamisel tuleb lähtuda RR andmetest.

Vallo Olle, Helen Kranich ja Mikk Lõhmus nõustuvad Toomas Sepaga.

Pipi-Liis Siemann. Narva kohtulahend ütleb seda, et teenused tuleb tagada mitte ainult RR andmete alusel vaid tegelikult selle KOV territooriumil elavale inimesele. Vajadusel tuleb RR andmed korrastada. On mõistlik olla selle KOV elanik, kust soovitakse teenuseid saada.

Mikk Lõhmus. KOVil on kaks lahendust, kas maksta teenuse eest või algatada elukohaandmete muutmise menetlus. Enamus vaidlusi lahendatakse läbirääkimistega ning jõutakse kokkulepeteni.

Andes Laisk. Teenus ja elukoht peavad jääma selgelt seotuks, siin pole küsimust. Selgelt tuleb eristada püsivat ja ajutist elukohta. Õiguslikult tuleb läbi mõelda, kas ja kuidas oleks üldse võimalik, siis KOVile nõ otsustusõigust anda. Toomas Sepaga täiesti nõus, et inimesed hakkavad süsteemi meeletult manipuleerima, mida keerulisemaks see ajada.

Helen Kranich. Küsimus, mis huvitab - kui palju on valdkonna eriseadusi lisaks sotsiaalhoolekandele ja haridusele?

Anneli Apuhtin. Minu hinnangul peaks KOKS defineerima KOV elaniku mõiste, sest teenused ei ole ainult elanikele. Teenused on ka juriidilisele isikule näiteks. Teenuse saaja sõltub eriseaduse regulatsioonist.

Koosoleku juhataja andis sõna Mart Uusjärvele.

Mart Uusjärv. Seoses teenuste tagamise kohustusega, kuna iga teenuse tagamise elaniku- või territooriumipõhiselt määrab peaausjalikult, kuidas on piiritletud KOV elaniku mõiste ning kui suur on teenuse saaja vabadus teenuse osutajat valida. Lahendus A on jätta KOKSis KOV elaniku mõiste täpsemalt sisustamata, piisab RRSst (kui avaliku ülesande täitmine on seotud elukohajärgsusega, peab lähtuma RRsse kantud elukoha aadressist, kus isik tegelikult elab). Lahendus B on kaaluda valla või linnaelaniku mõiste KOKSis sisustamist muul viisil, näiteks laiendades teenuste osutamise kohustust ka kinnisvaraomanikele, kes antud KOVis ei ela.

Komisjoni seisukoht

Komisjoni liikmed pooldavad KOV elaniku mõiste sisustamisel lähtuda rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressist (lahendus A). Jääda senise regulatsiooni juurde.

Mart Uusjärv. KOV teenuste osutamise kohustus elanikule väljaspool RR-järgse elukoha KOV territooriumi (a) teenusrände puhul ja/või (b) KOV koostöö korral (sh sellega seotud KOV õigused ja kohustused väljaspool oma territooriumi). Lahendus A mitte KOKSi muuta. KOKSis on piisavad võimalused osutada teenused ise või koostöös teiste KOVide või teenusepakkujatega, sh ka väljaspool KOV piire. Lahendusena B tuleb KOKSi regulatsiooni täiendada, mh reguleerida ülesande teisele KOV üksusele üleandmise olulisemad põhimõtted; kohustada KOVi tagama tema elanikele vajadusel teenused ka väljaspool KOV territooriumi (st ka KOVe rahastama enda elanike teenuse tarbimist teises KOVis); KOV teenuseosutamise kohustus KOKSis täpsustada territooriumipõhise asemel elanike põhiseana (§ 6 sätestada kohustus korraldada "oma valla või linna elanikele" mitte "oma vallas või linnas").

Komisjoni seisukoht

Komisjon toetab lahendust A mitte KOKSi muuta. Oodatud on ka ettepanekud paremateks lahendusteks.

Mart Uusjärv. Siseministerium on tellinud analüüsi, kuidas RRs elukohaandmete andmekvaliteeti parandada.

5. Omavalitsusteenistus

5.1. Linna- ja vallasekretäri ülesanded

Koosoleku juhataja andis sõna Mart Uusjärvele.

Mart Uusjärv. Linna/vallasekretär peab täitma ülesandeid, mis pole olemuselt tema kui juristi kvalifikatsiooni kohased. Lahendus A on jätta KOVile vabaks valik, kas valla/linnasekretär juhib kantseleid või mitte, võttes seadusest välja selle kui kohustuse. Valla/linnasekretärile peab jääma eelkõige õigusaktide ja haldusotsuste juriidilise korrektsuse tagaja funktsioon. Lahendus B on KOKSi mitte muuta, jätkata senise regulatsiooniga, mis on piisavalt paindlik ja võimaldab haldusfunktsioonid vajadusel anda nt tugitegevuste eest vastutavale struktuuriüksusele.

Toimus arutelu.

Andes Laisk, Anneli Apuhtin, Toomas Sepp, Jan Trei ja Mikk Lõhmus toetavad lahendust, kus KOVile jääb otsustusõigus, kas valla/linnasekretär juhib kantseleid või mitte.

Anneli Apuhtin. Praegune regulatsioon tuleb üle vaadata. Seadus sätestab nii ametikoha kompetentsid kui ka ülesanded. Seaduses tuleb sätestada ametikoha kompetentsid.

Toomas Sepp. Seaduses tuleb sätestada valla/linnasekretäri ametikoha eesmärk.

Vallo Olle. Ei toeta Rahandusministeeriumi seisukohta, et valla- ja linnasekretäri õigus esindada valda või linna kohtus või volitada selleks teisi isikuid on eksklusiivne õigus. Võimalik, et see säte vajab täpsustamist.

Olivia Taluste. REHO andis selgituse, et vallavalitsust kui ametiasutust saab esindada vallavanem kui ametiasutuse juht või tema volitatud isik, kelleks on sageli määratud vallasekretär.

Andes Laisk. Seadusandja ei tohiks sekkuda KOV enesekorraldusõigusesse. Sätestada tuleb vaid eesmärk, s.o tagada istungite õiguspärasus, mitte viis, kuidas see saavutatakse. Kantselei juhtimise kohustust ei saa valla/linnasekretärile panna.

Airi Mikli küsib kas valla/linnasekretäri ametikoha rolli puhul võiks tõmmata paralleeli kantserliga?

Andes Laisk vastab Airi Miklile eitavalt.

Anneli Apuhtin. Valla/linnavalitsuses peab olema täidetud kolm positsiooni: valla/linnasekretär, andmekaitse spetsialist ja sisekontrolör/audiitor.

Mikk Lõhmus. Andmekaitse spetsialist võib olla ka mõne ametniku lisafunktsioon.

Anneli Apuhtin. Ka valla- ja linnasekretär võib muid ülesandeid täita.

Helen Kranich, Mikk Lõhmus ja Jan Trei toovad valla/linnasekretäri ametikoha ülesannetele võrdlusena riigisekretäri ametikoha.

Olivia Taluste. Riigisekretäriil on laiemad õigused, kui üksnes valitsusele esitatud aktide õigusliku korrektsuse tagamine, ta juhib ka riigikantseleid.

Helen Kranich. See ametikoht on seadusandja hoob, kuidas tagada kõrge kvaliteediga õiguskompetentsi olemasolu.

Andes Laisk. Valla/linnasekretär on peajurist.

Mikk Lõhmus ja Pipi-Liis Siemann peavad vajalikuks fikseerida KOKSis ametikoha põhifunktsioonid.

Komisjoni seisukoht

Komisjoni liikmed toetavad KOVi iseotsustusõigust valida, kas valla/linnasekretär juhib kantseleid või mitte, võttes seadusest välja selle kui kohustuse (lahendus A). Toetatakse valla/linnasekretäri ametikoha eesmärgi/funktsiooni sõnastamist, ülesandeid loetlemata.

5.2. Asutuse juhtide tähtajaline ametiaeg

Koosoleku juhataja andis sõna Mart Uusjärvele.

Mart Uusjärv. Tallinna Linnavolikogu esitas ettepaneku KOKSi ja ATSi muutmiseks võimaldamaks KOV üksuse juhte tähtajaliselt ametisse nimetada. Ettepanekus on eeskujuna toodud riigi ametiasutuste juhtide tähtaegne teenistussuhe. Erinevalt aga riigiasutuste juhtide ametikohtadest, mille tähtaegsus on nimetatud seaduses ammendavalt, soovitakse ettepanekus, et seadusandja annaks volikogudele laia kaalutusõiguse, milliste KOV juhtide teenistuskohi käsitletak tähtaegsena.

Kas KOV ametiasutuste ja hallatavate asutuste juhtide ametiaeg võiks olla tähtajaline, kui KOV seda soovib? Lahendus A on anda KOV volikogule õigus kinnitada KOV juhtide teenistuskohad (KOV ametiasutuse ja hallatava asutuse juhid, välja arvatud linnaosa ja osavalla vanemad), mis on tähtajalised, eeldusel, et kõiki sarnases rollis juhte KOVis koheldakse selles osas võrdselt. Lahendus B on jätta seadus muutmata.

Olivia Taluste. Vastuses Tallinna Linnavolikogule osutati mh ettepaneku arutamise otstarbekusele KOKS eksperdikomisjonis. Kui KOV juhtide teenistuskohade tähtaegsus seadusesse lisatakse, siis peab olema ka selgelt sätestatud, milliseid KOV juhte silmas peetakse ja seadma volikogudele piirangu, et volikogudel tuleks tähtajaliseks muuta kõik sarnasel teenistuskohal olevate KOV juhtide teenistuskohad. Ei ole mõeldav, et taolise regulatsiooni jõustudes loeks KOV volikogu mõne ametiasutuse juhi ametikoha tähtajaliseks, kuid sama KOV teiste ametiasutuste juhid saaks teenistuskohal jätkata määramata aja. Ettepanek tõstab esitatud kujul ametiasutuste politiseerituse riski, mida avalikus teenistuses tuleks vältida.

Toimus arutelu.

Andes Laisk. Miks peab seaduses reguleerima ametikohtade tähtaegsuse? Miks ei võiks KOV seda otsustada?

Olivia Taluste. Ametiasutuste juhtide ametikohtade tähtajalisena määramise tingimused peavad isikute võrdse kohtlemise eesmärgil tulenema seadusest.

Airi Mikli. Tähtaegsus politiseerib neid kohti.

Kaia Sarnet. Politiseerimine on võimalik ka tähtajaliste ametikohtade korral.

Helen Kranich nõustub Airi Mikliga.

Andes Laisk. Niikaua kuni hallatavate asutuste juhid on volikogudes, on need kõige politiseeritumad ametikohad üldse ning täiendavast politiseerimisest tähtajaliste ametikohtade puhul rääkida ei ole kohane. Olen vabama käsitluse pooldaja.

Mikk Lõhmus. Politiseerituse hirmust võib aru saada, aga tähtajatud ametikohad viivad ühel hetkel nn mugavusstooni.

Toomas Sepp. Muudatusettepanek on tingitud vajadusest kohtadele nn pikalt istuma jäänuid välja vahetada. Täna ei saa volikogu luua tähtjalisi ametikohti, v.a poliitilised nõunikud. Muudatuse rakendumisel on teatud ohud nt, kuidas hakatakse neid kohti täitma, kes otsustab ja mis alustel.

Anneli Apuhtin. Täna saab ajutisi ametikohti tekitada, aga mitte alalist kohta tähtjalisena täita.

Karin Tenisson-Alev. Tuletame meelde Jõhvi kaasust, kus pikaajalised kogenud tähtajatud ametnikud saadeti minema.

Jan Trei. On olemas kindlasti poolt ja vastuargumente, palju sõltub poliitilisest kultuurist.

Mikk Lõhmus. Praegu on paraku nii, et asutuse juhil pole mingit motivatsiooni pikaajaliselt pingutada, kui soovi pole ja sisuliselt vabastamise võimalust ka pole. Eks siin riskid on muidugi kui seda võimalust kurjalt ära kasutada- ja see teeb selle idee probleemseks. Poliitilise ja halduskultuuri küsimus.

Vallo Olle. Tähtjalisuse muudatust ei toeta.

Karin Tenisson-Alev nõustub Vallo Ollega.

Jan Trei. Kuidas on analoogia riigiga? Kas riigiametite juhid, kantslerid, asekanstlerid on tähtjalised?

Kaia Sarnet. Kantslerid, asekanstlerid ja peadirektorid nimetatakse ametisse tähtaegselt viieks aastaks. Praegust arutelu käiku jälgides tundub, et valdav enamus komisjoni liikmeid jätkaks seaduse muutmata ning on arvamusel, et nii tähtjalise kui tähtajatu ametiaja korral on politiseerituse risk ning tegemist on poliitilise ja halduskultuuri küsimusega.

Andes Laisk. Aastaid tagasi olid koolieelsete lasteasutuste ja koolide direktorid ametis viieaastase tähtajaga. Miks seadust muudeti?

Olivia Taluste. Muudatused seadustes tehti lähtudes suurest politiseerituse riskist. Neid kohti täidetakse avaliku konkursiga.

Toomas Sepp. Tähtjaliste ametikohtade täitmine iga viie aasta järel tõi Tallinna linnale, kus on ligikaudu 70 asutust, kaasa suure halduskoormuse ning eitada ei saa ka politiseerituse riski. Riigi tippjuhte sh kantslereid, asekanstlereid värbab moodustatud avaliku teenistuse tippjuhtide valikukomisjon, KOV tasandil taolist erapooletut institutsiooni ei ole.

Kaia Sarnet küsib komisjoni liikmete seisukohta KOKSi muutmise osas?

Andes Laisk pooldab rotatsioonisüsteemi (lahendus A).

Mikk Lõhmus nõustub Andrest Laiskiga.

Anneli Apuhtin. Ei välistaks seaduse vastavat regulatsiooni.

Karin Tenisson-Alev, Airi Mikli ja Helen Kranich toetavad lahendust B.

Airi Mikli. Valdkonnaseadused võimaldavad erisusi.

Jan Trei. KOKSi muutmine tingib ka ATSi muutmise.

Olivia Taluste. Hallatavate asutuste juhtidele töökoha tähtaegsuse piirangu seadmine vajab arutelu ka valdkonnaministeeriumitega, kelle valitsemisala KOV hallatavate asutuste ülesanded puudutavad. Näiteks munitsipaalkoolide direktorite võimalike tähtaegsete töölepingute sõlmimise küsimust tuleb analüüsida Haridus- ja Teadusministeeriumil, kes tänasel päeval muudatusi ei ole toetanud.

Pipi-Liis Siemann. KOKS muutmine toob kaasa ka TLSi muutmise.

Karin Tenisson-Alev. Esimese Eesti Vabariigi ajal muudeti valla/linnasekretäri ametikoht tähtajatuks põhjusel, et nad ei muutuks poliitiliseks mängukanniks. Määramata ametiaeg on väärtus, mida peaksime kaitsma ja hoidma.

Toomas Sepp. Ilmselt tuleb esitada küsimus mida me uue regulatsiooniga tahame lahendada? Kui küsimus on selles, et on vaja kellestki lahti saada, siis olen kindel, et selleks on olemas teised meetodid.

Andes Laisk. Toetan KOV enesekorraldusõigust ja dereguleerimist. Kui jõuaksime üksmeelele, et ametiasutuse hallatavate asutuste juhtide volitused volikogus peatuvad, siis võiks nende ametiaeg olla ka tähtajatu.

Pipi-Liis Siemann. Ei toeta KOKS muutmist. Ka täna saab tegelikkuses juhti hinnata ja vajadusel mitesobivuse ja oma tööga mittehakkamasaamise korral ta ametist vabastada.

Jan Trei. Töösuhte lõpetamiseks on olemas kehtivad regulatsioonid.

Helen Kranich. Kui viis aastat ametiaega läbi saab, siis on sellel hetkel igäühel õigus juurde pääseda sellele teenistuskohale. Ehk siis pigem ei saa öelda, et kui vald või linn on rahul, siis pikendada viie aasta võrra. Ennistamise probleem – ametnikud peaksid rohkem kasutama esialgset õiguskaitset ja laskma kohtul keelata teenistuskäskkirja anda. Olemas kohtupraktika.

Komisjoni seisukoht

Komisjon ei kujundanud ühist seisukohta. Osad KOVide esindajatest komisjoni liikmed pooldavad seaduse muutmist (lahendus A), riigiametite esindajatest komisjoni liikmed KOKS muutmist ei toeta (lahendus B).

OTSUSTATI:

1. Järgmine eksperdikomisjoni koosolek toimub 19.05.2020, kus päevakavas on teemad:
  - 1.1. KOV koostöö, sh omavalitsusliitude korraldus;
  - 1.2. KOV rolli suurendamine ettevõtluskeskkonna arendamisel kui võimalik koostöös täidetav ülesanne;
  - 1.3. maakonna või piirkonna arengu kavandamine.
2. Järgmise eksperdikomisjoni koosoleku ettevalmistamiseks toimub 14.05.2020 kell 10.00–12.00 väiksemas koosseisus nn vahekoosolek.
3. Juunikuus toimub eksperdikomisjoni koosolek KOKSi muutmise VTK arutamiseks.
4. 30.04.2020 kell 11.00–12.30 arutatakse sellest huvitatud komisjoni liikmetega Riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni poolt 15.04.2020 esitatud ettepanekuid KOKSi täiendamiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaia Sarnet

Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Eliko Saks

Protokollija